

د بيارغونې او ټولنيزې گډونټيا په لور

په افغانستان کې د سره صليب د فزيکي
بيارغونې پروگرام

ICRC

پېژندنه

آی سي آر سي له ۱۹۸۸ ز کال راهیسې په افغانستان کې معلولیت لرونکو وگړیو ته د فزیکي او ټولنیزې بیارغونې په برخه کې خدمات وړاندې کوي. د لسیزو اوږدې وسله والې جگړې او محدود روغتیايي زیربناوو په پېژندنې سره، آی سي آر سي د معلولیت لرونکو وگړیو د ملاتړ لپاره یو جامع او هراړخیز پروگرام رامنځته کړ. د فزیکي بیارغونې دا پروگرام د فیض آباد، گلپهار، هرات، جلال آباد، کابل، لشکرگاه او مزار شریف د ۷ فزیکي بیارغونې مرکزونو له لارې پرمخ وړل کېږي.

د فزیکي بیارغونې پروگرام

هر کال، د سره صلیب نړیواله کمیټه په افغانستان کې د خپل فزیکي بیارغونې پروگرام له لارې له ۲۰۰،۰۰۰ څخه زیاتو معلولیت لرونکو وگړو سره مرسته کوي. دا څو اړخیز پروگرام د مرستې یوه پراخه لړۍ لري، چې موخه یې نه یوازې د فزیکي تحرک بیا رغونه ده، بلکې د ټولنیز او اقتصادي شمولیت وده هم ده، او تر څنګ یې په ټولنه کې د معلولیت لرونکو خلکو فعاله ونډه هڅول هم دي.

دا پروگرام د فزیکي بیارغونې خدمات وړاندې کوي د بېلګې په ډول د بدن د مصنوعي غړیو (لاس او پښې) نصبول، د فزیوتراپي شخصي ناستې، او د ناروغانو د صحت د پرمختګ څارنه او د هغوی د پاملرنې څخه د ډاډمنېدا په موخه له کورونو څخه منظمې لېدنې ترسره کول. د فزیکي بیارغونې ملاتړ سربېره، د سره صلیب نړیواله کمیټه ژمنه ده چې د زده کړې، مسلکي روزنې، د کوچنیو پوړونو فرصتونو، او د کاري فرصتونو په څېر برخو کې د مناسبې مرستې وړاندې کولو سره د معلولیت لرونکو وگړو اوږدمهاله خپلواکي او ټولنیز شمولیت وهڅوي. له دې علاوه، دا پروگرام په سپورت او تفریحي فعالیتونو کې د معلولیت لرونکو وگړیو د گډون په وسیله د هغوی ځواکمنتیا، باور جوړونه، او ټولنیزې اړیکې لا پیاوړوي.

جنوري - دسبر ۲۰۲۴

۲۹،۷۸۰

مصنوعي غړي توليد شوي

۴،۲۵۳

مصنوعي پښې توليد شوي

۱۱،۰۵۵

کورونو څخه لیدنې شوې دي

۲۱۵،۲۷۴

ناروغانو سره مرسته شوې ده

۳۲۵،۳۱۳

د فزیوتراپۍ جلسې شوې دي

۳۴۸،۸۲۰

د ورځنې ژوند کومکي توکي وېشل شوي

۲۳،۶۳۹

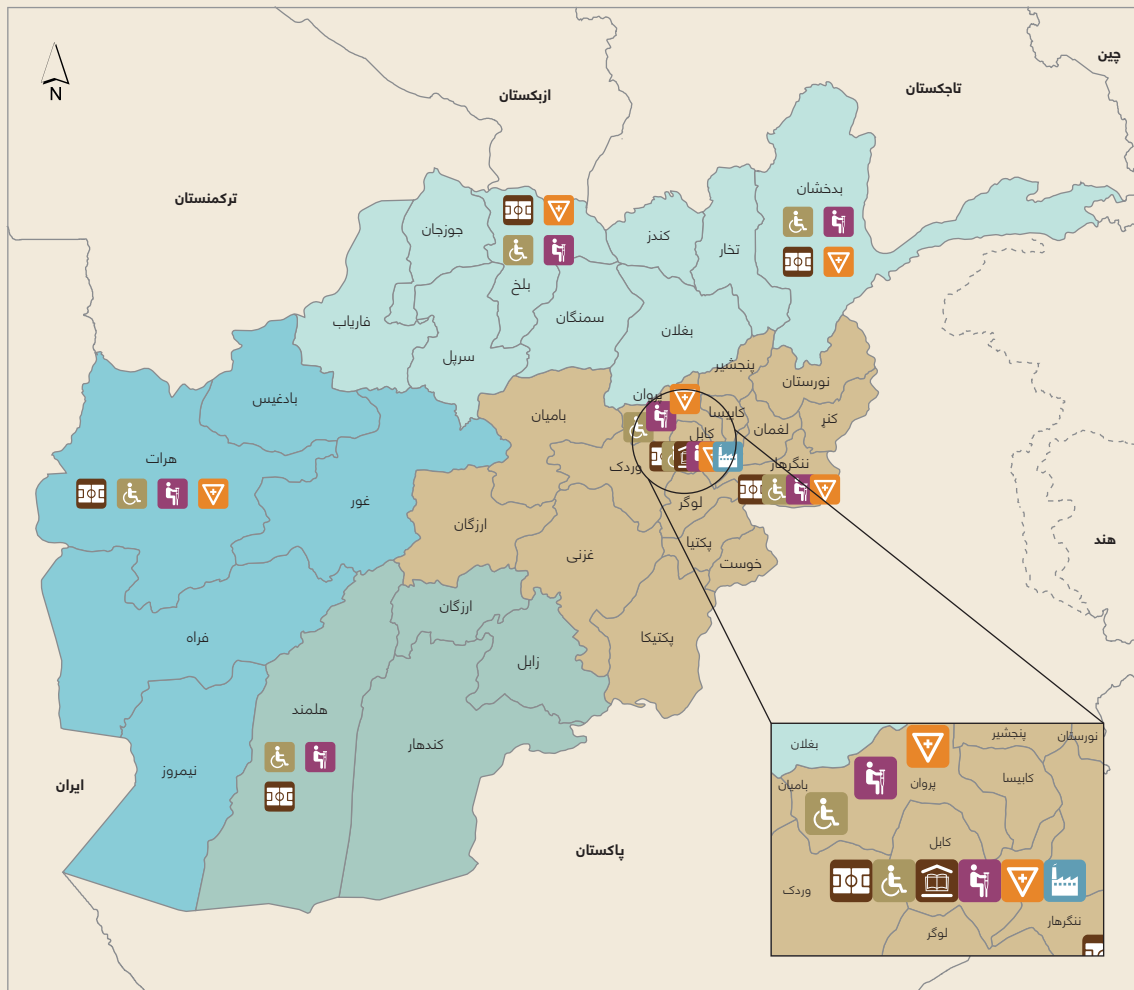
د گرځېدو کومکي وسایل وېشل شوي

۳،۱۴۰

ویلچیر وېشل شوي

په افغانستان کې د سره صلیب د فزیکي بیارغونې پروگرام

نښې

د معلولیت لرونکو وگړیو لپاره ځانګړی ورزش

د ګومکي وسایلو تولیدي فابریکه

فزیوټراپی

مصنوعي غړي

د مصنوعي غړو کورسونه

ټولنیز-اقتصادي ادغام

شمال زون

مرکزي زون

جنوب زون

لوېديځ زون

ولایت

تر مناقشي لاندې سرحد

رسمي سرحد

0 85 170 340
Kilometers

فیض آباد

د فزیکي بیارغونې مرکز

جنوري - دسېمبر ۲۰۲۴

مهرناز

هغه څېره چې له امیدو څلېږي!

د څو ورځو پرله پسې بارانونو وروسته، د مهرناز دوی په کور کې یو زوړ خټین دیوال د هغې په پښه راپړېوت، د هغې پښه د بیارغېدو نه وه او درد یې هم شدید وو، مگر ژور ټپونه یې لا نه وو رابرسېره شوي. هغه مهال، مهرناز د معلولیت سره د ژوند کولو په مانا نه پوهېده. هغه په دې نه پوهېده، چې هغې نړۍ چې یو مهال د خوځښت، لوبو او شونتیاوو څخه ډکه وه – یو ناڅاپه بدله شوه.

هغې په دې وروستیو کې د بدخشان په فیض آباد کې د آی سي آر سي د فزیکي بیارغونې مرکز کې مصنوعي غړی ترلاسه کړ. نن ورځ د هغې ژوند بدل شوی او د لومړي ځل لپاره هغه کولی شي چې په خپلو پښو ودربري او تگ وکړي.

مهرناز اوس د نورو ماشومانو سره د منډې وهلو او لوبې کولو له پاره سترگې په لار ده. د هر گام سره چې هغه یې اخلي، هغه د روښانه راتلونکي په لور مخ په وړاندې ځي.

حسنا ولیزاده، په فیض آباد کې د مصنوعي غړیو او ارتوز متخصصه وایي: «د مهرناز خندانې مخ لیدل موږ ته دا احساس راکوي، چې زموږ ټولې هڅې ارزښت لري.»

د مهرناز کیسه د امید یو نښه ده او دا همدارنګه چې څنګه فزیکي بیارغونه کولای شي د یو ماشوم ژوند بدل کړي.

سودابه

د ځواک او مقاومت يوه بېلگه:

په ۲۰۱۴ کې، د سودابې ژوند له يو ويجاړونکي بدلون سره هغه مهال مخ شو کله چې د سړک په يوه پيښه/چاودنه کې د هغې د ملا د رگ ژوبل شو او دې پېښې د هغې تنه او د پښو ښکتنۍ برخه فلج کړل. سودا به وايي: «همدا چې اوونۍ او مياشتې تېرې شوې، زما حالت لا پسې خرابېدو، د فشار له کبله زخموڼه رامینځته شول او زما د بې حرکتۍ او مخ په زیاتیدونکي نا امیدۍ درد لا زور اخیسته. د هرې ورځې په تېرېدو سره زما د انزوا او ضایع کېدا حس ژورېده. ما داسې حس کوله لکه زه چې د بېوسۍ په یوه دوره نښتې یم».

هغه د کاپيسا په گلبهار کې د آی سي آر سي د فزیکي بیارغونې مرکز ته لاړه او د بیا ودريدو او تګ لپاره یې یو سخت ورځنی مهالوېش تعقیب کړ. مگر بېرته په خپلو پښو تګ کول د هغې د دې سفر یوازینی موخه وه. سودابه هم د آی سي آر سي د «ټولنیزې یوځای کېدنې پروګرام» سره یوځای شوه، او د پنځه کالونو په موده کې یې په کور دننه له زده کړو وروسته لیسه پای ته ورسوله. خلکو ته د خدمت کولو لپاره د هغې لیوالتیا هغه اړ کړه چې د روغتیا پاملرنې مسلک ته راوگرځي.

نن ورځ، سودابا په یوه دولتي روغتون کې د استقبال کوونکې په توګه کار کوي او د نورو د ملاتړ لپاره له خپلو تجربو او ځواک څخه کار اخلي.

تميم

هوډ او نوي پيل

۱۴ کلن تميم د زيږون پر مهال له فزیکي معلوليت سره دې نړۍ ته راغلی وو چې د هغه دواړه پښې يې خرابې / غيرې منظمې کړې وې. د هغه دا حالت د لوييدو سره نور هم خراب شو، يوه پښه يې د بلې په پرتله د ۱۱ سانتي مترو په اندازه لنډه وه چې حرکت يې ورته ډېر ستونزمن کړی وو.

تميم وايي: «په ۲۰۱۷ کال کې زما کورنۍ په هرات کې د آی سي آر سي د فزیکي بيارغونې مرکز څخه مرسته وغوښته. ما ته زما د چپې پښې لپاره يو ډيزاين شوی اورټزس راکړل شو، چې زما د پښو اوږدوالی او توپيري نېمگړتيا يې سمه کړ. دا ما لپاره يوازې د کومکي تجهيزاتو يوه ټوټه نه وه بلکې د ژوند يوه کرښه وه». هغه اوس ښه گرځيدلی شو او هغه خپلواکي چې د هغه لپاره ډېره لرې ښکارېده، اوس سملاسي د هغه په لاس کې وه.

د مرکز د کارمندانو له لوري هڅول شوی تميم د انگليسي ژبې په کورس کې هم شامل شو تر څو خپل مهارتونه لوړ کړي. د لومړي ټولگي له پای ته رسولو وروسته، هغه په مستقيم ډول دريم ټولگي ته ارتقا وکړه او اوس د پنځم ټولگي يو وياړلی زده کونکی دی.

د تميم سفر ښیي چې د سم ملاتړ او نه ماتيدونکي هوډ سره، خلک کولی شي هر څنډ له منځه يوسي. هغه اوس د ډېرو فرصتونو او برياليتوبونو په لور روان دی.

۱۲,۲۲۴	ناروغ درملنه شوي
۸۵۶	مصنوعي پښې توليد شوي
۵۸۰	مصنوعي غړي توليد شوي
۲۷۵	وېلچير وېشل شوي
۸۸۲	د گرځېدو کومکي وسايل وېشل شوي
۳۷,۶۶۶	د ورځني ژوند کومکي توکي وېشل شوي
۱۰,۵۱۹	د فزيوتراپۍ جلسې شوي دي

عطا الرحمن شينواری له مبارزې تر برياليتوب

د ماشومتوبه له پوليو سره ژوند کولو سره عطا الرحمن شينواری د ژوند په اوږدو کې له مختلفو ننگونو سره بلد کړی وو. خو د تگ-راتگ لپاره پر ویلچیر تکیه کولو باندې هغه د خپل ژوند د ښه کولو لپاره د سخت کار کولو څخه نه دی منع کړی. هغه په خپل ښار کې د آی سي آر سي د فزیکي بیارغونې مرکز څخه مرسته وغوښته او د پوهنتون فیسونو او ترانسپورت لګښتونو د پوره کولو لپاره یې د آی سي آر سي ملاتړ ترلاسه کړ. دې ملاتړ هغه ته د کمپیوټر ساینس په برخه کې د لیسانس سند د ترلاسه کولو توان ورکړ.

وروسته، عطا الرحمن «د معلولیت لرونکو وګړو لپاره د آی سي آر سي د مسلکي روزنې پروګرام» له لارې د موبایلونو د ترمیم په برخه کې د زده کړې دوره بشپړه کړه. هغه د خپل مهارت څخه په ګټې اخیستنې خپل ورکشاپ جوړ کړ. عطا الرحمن د آی سي آر سي څخه پور هم ترلاسه کړ ترڅو یو دوامداره کاروبار رامنځته کړي او د خپلې کورنۍ مالي ملاتړ وکړي.

هغه وایی: «له آی سي آر سي څخه مننه، زه نور د یوازېتوب احساس نه کوم، ما پر خپلو ننگونو د غالبېدو لپاره مرسته ترلاسه کړه او اوس زه په خپله لاره پیاوړی ولاړ یم».

عبدالله

له غميزې څخه تر بریا

۴۲ کلن عبدالله د هلمند ولایت په سنگین ولسوالۍ کې د خپلې کورنۍ د نهو ماشومانو سره ژوند کوي. په ۲۰۱۰ کال کې، کله چې هغه په خپل فارم کې کار کاوه، ناڅاپه یوې زورورې چاودنې هر څه گډوډ کړل او هغه یې بې هوښه کړ.

کله چې عبدالله بېرته په هوښ راغی، هغه په روغتون کې وو او له یو ویجاړونکي حقیقت سره مخ وو چې د هغه دواړه پښې باید پرې شوې وای — یوه د زنگون څخه پورته او بله د زنگون څخه لاندې. هغه په هلمند او کابل کې د یوې میاشتې درملنې وروسته کور ته راستون شو، هغه په جسمي او روحي توګه مات وو ځکه چې د هغه ژوند یوازې په یوه شیبه کې د تل لپاره بدل شوی وو.

هغه د تګ توان نه درلود او یوازې په خپلې څوکۍ پورې محدود وو، هغه د بېوسۍ احساس کاوه. هغه وایي: «ما فکر کاوه چې زه به څنګه د خپلې کورنۍ لپاره کار وکړم او څنګه به مې ژوند بېرته عادي حالت ته راشي.»

عبدالله هغه مهال د امېد یو خراغ ولید کله چې د هغه ملګرو هغه ته سپارښتنه وکړه چې په لښکرگاه کې د آی سي آر سي د فزیکي بيارغونې مرکز ته لاړ شي. هغه هلته ولاړ او خپل لومړنی ویلچیر او دوه مصنوعي پښې یې هم ترلاسه کړې. هغه چې په نویو غړو سمبال وو، خپلو کروندو ته راستون شو ترڅو د خپلو ماشومانو لپاره کار وکړي او خپل ژوند بیا جوړ کړي، هر ګام د هغه لپاره بریا وه.

له هغه مهمې شیبې راهیسې، عبدالله د آی سي آر سي د دوامداره ملاتړ له لارې د مصنوعي غړو اته سیټونه ترلاسه کړي دي. هغه وایي: «ما فکر کاوه چې زه به هیڅکله د بیا ګرځېدو جوګه نه شه په کروندو کې کار کول خو لږې خبره وه، خو آی سي آر سي ماته زما ژوند بېرته راګرځاوه.»

حميده

د نورو د پياوړتيا لپاره پر ستونزو برلاسي کېدل

حميده په مزار شريف کې ژوند کوي، چيرې چې د آی سي آر سي د فزیکي بیارغونې مرکز له ۱۹۹۰ز کال راهيسې د معلوليت لرونکو وگړيو ملاتړ کوي.

حميده په ماشومتوب کې له پوليو څخه اغېزمنه شوې، هغه اوس د معلوليت سره ژوند کوي. د هغې لپاره تگ ستونزمن دی، که څه هم په مرکز کې چمتو شوي مصنوعي غړي د هغې حرکت اسانه کړي دي. حميده په يوازې ځان د خپلو ماشومانو د لويولو مسؤليت هم پر غاړه لري.

که څه هم ژوند د يوې سختې جگړې په څير احساس ورکاوه، خو حميده دې ناملېدې ته انکار وکړ او اجازه يې ورته کړه چې نا اميدي د هغې راتلونکي تعريف کړي. هغه په مزار شريف کې د ټولنيزې بيارغونې څانگې ته معرفي شوه، هغې د يو کلن خياطي کورس کې نوم ليکنه وکړه او د عايد ترلاسه کولو او د خپلو ماشومانو د پاملرنې لپاره يې د خياطي دوکان پرانيست.

څرنگه چې د هغه کاروبار وده وکړه، نو د هغې دوکان ډېر ژر د ځواکمنتيا په عامل بدل شو او په تېرو دوو کلونو کې حميده په خپل دوکان کې نورې معلولې ميرمنې هم وگمارلې، هغه خپل مهارتونه شريکوي او هغوی ته د جامو گنډلو درس ورکوي.

د هغې دا سفر يوه روښانه بيلگه ده چې څنگه هود، شوق او ملاتړ کولای شي انسان پر سترو ننگونو برلاسي کړي.

گل وزیر او فاطمه

د پلار مینه او د لور مبارزه

د افغانستان د ختیځ په یوه کوچني کلي کې، د گل وزیر ژوند د خپلې لور، فاطمې باندې راټول وو. فاطمه یوازې اته میاشتې وه چې پلار یې ورته متوجه شو، چې لور یې د حرکت کولو لپاره هلې ځلې کوي. فاطمه د دماغي فالج (CP) څخه رنځ وړې، دا داسې یوه ناروغي ده چې د عضلاتو کنټرول او همغږي اغېزمنه کوي.

گل وزیر هوډمن وو چې له لور سره د تگ او ښه ژوند کولو په برخه کې مرسته وکړي، په همدې پار یې په نه سترې کیدونکي ډول د یوې مناسبې درملنې لټه پیل کړه. څو میاشتې وروسته، هغه په کابل کې د آی سي آر سي د فزیکي بیارغونې مرکز ته مراجعه وکړه، دا مرکز د دوی له استوګنځي څخه څلور ساعته لرې دی. هغه وايي: «زه باید له هغې سره د مرستې لپاره یوه لاره ومومم، سمه ده چې زه نشم کولی له هېواده بهرون یې درملنه وکړم، خو زه د هغې درملنه هم نه شم پرېښودای.»

په مرکز کې، فاطمې د فزیکي درملنې په شمول د بیارغونې خدمات ترلاسه کول پیل کړله هغه خدمت چې په ځانګړي ډول د دماغي فالج سره د ماشومانو لپاره ډیزاین شوي. د فاطمې پرمختګ، که څه هم تدریجي دی، خو گل وزیر ورته ډېر خوښ برېښي. هغه وايي: «د لور ښه کېدل مې ما لپاره تر ټولو غوره کار دی چې زه یې گورم.»

په ټول افغانستان کې ډېری نور ماشومان د فاطمې په څیر کیسې لري. دا مهال په ټول هیواد کې د آی سي آر سي په اووه فزیکي بیارغونې مرکزونو کې د دماغي فلج له ٢٦,٨٩٠ څخه ډیرو ناروغانو درملنه کېږي چې وړیا او جامع درملنې خدمات ترلاسه کوي.

سپورت

د فزيکي بيارغونې مرکز

د آی سي آر سي د فزيکي بيارغونې پروگرام په ټول هېواد کې څلور جمنازيمونه او دوه خلاص ميدانونه اداره کوي چيرې چې معلول لوبغاړي کولی شي تمرينات ترسره کړي لکه د ويلچير باسکيټبال، فوټسال او واليبال. سپورت د فزيکي بيارغونې او ټولنيز شموليت په برخه کې يو بشپړ ترکيب دی. د ساتيری سره يوځای، دا د لوبغاړو فزيکي هوساينه او د دوی پر ځان باور لوړوي.

محمدالله احمدي

د چاودنې يو قرباني چې د ملي ټيم کپتان شو

محمدالله احمدي ۱۴ کلن وو چې په کابل کې د خپل پلار د دوکان څخه بهرون د يوې بمې چاودنې له کبله په ملا فلج شو. هغه د آی سي آر سي د فزيکي بيارغونې مرکز په مرسته خپله درملنه پيل کړه، هغه نه يوازې فزيکي پاملرنه ترلاسه کړه بلکه د خپل ژوند د بيارغونې لپاره يې هيله او وسايل هم ترلاسه کړل.

په ۲۰۱۰ کې، هغه د ويلچير باسکيټبال شوق وکړ، هغه ډېر ژر د يو لوبغاړي او بيا د روزونکي په توگه ارتقا وکړه، په پای کې د افغانستان د ويلچير باسکيټبال ملي ټيم کپتان شو. هغه په وياړ سره په چين، اندونيزيا، ايتاليا، لبنان او تایلينډ کې په نړيوالو سياليو کې د خپل هيواد استازيتوب وکړ، او همدارنگه په ډيرو نورو ملي پروگرامونو کې يې گډون وکړ.

نن ورځ، دغه ۴۶ کلن ځوان د ټولنيز ادغام او د سپورت په ډگر کې د ځواک يوه بڼه بېلگه ده، هغه وايي: «زه اوس له خپل ژوند څخه خوښ يم.»

په سپورت کې بوختيدل د معلوليت لرونکو خلکو سره مرسته کوي چې خپل شته ظرفيت او وړتيا تجربه کړي او همدارنگه دې ظرفيت ته څنگه د تمرين له لارې وده ورکړي. سپورت په دوی کې هيلې بيا زېږوي او د دوی د ژوندانه اراده بيا رغوي.

په ۲۰۲۴ز کې سپورت او ټولنيز-اقتصادي

شموليت فعاليتونه

د معلوليت سپورټ پروگرام کې د انفرادي گډون کونکو شمير **۹۸۵**

د مسلکي روزنې پروگرام کې **۳۶۳** ناروغان شامل دي

۱۶۱۶ معلوليت لرونکي کسان کوچني پور ترلاسه کوي

۳۱۷ کور ته تلونکي شديد معلوليت لرونکي ماشومان د کور له زده کړې څخه گټه

پورته کوي

۱۹۳۷ معلوليت لرونکي ځوان زده کونکو د ښوونځي سټيشنري او د مختلفو

کورسونو فيسونه ترلاسه کړي

۸۷ معلوليت لرونکي زده کونکو د پوهنتون سکالرشپ ترلاسه کړی

۹ معلوليت لرونکي زده کونکو ښوونځي، کورسونو او پوهنتون ته د ترانسپورت

منظم کرایه ترلاسه کړې

۳۷ معلوليت لرونکي کسان په کارگمارل شوي دي

ټولنيز-اقتصادي گډون

د فزیکي بيارغونې مرکز

د وسله والې شخړې يا تاوترېخوالي په پايله کې د اغېزمن شويو معلوليت لرونکيو وگړو د ټولنيز-اقتصادي گډون په درک سره، آی سي آر سي دوی ته د تعلیم، کاري بوختياو، له سود پرته کوچني پورونه، مسلکي روزنې او سپورتونو ته لاسرسی چمتو کوي.

محفوظه

د ژوندانه د کولو مبارزه

محفوظه په افغانستان کې د هغو مېليونونو خلکو په ډله کې يوه ده چې بشري مرستو ته زېسته اړتيا لري. د لسيزو وسله والو شخړو، طبيعي پېښو او اقتصادي ننګونو په ټول هيواد کې بېوزلي زياته کړې ده ځکه چې خلک د ژوندانه د کولو لپاره د لارې موندلو لپاره مبارزه کوي. د هغو کسانو په منځ کې چې تر ټولو ډیر له دې حالاتو اغېزمن شوي ماشومان، عمر خوړلي او معلوليت لرونکي وگړي دي.

محفوظه، يوه معلوله مېرمن او دوه اولادونه مور ده چې په فيض اباد کې اوسېږي، هغې له خورا ډېرې مودې وروسته د پیسو يو نوټ وليد. هغه چې له خورا بېوزلۍ سره مخ ده، د ژوندانه د کولو لپاره هېڅ وسيله نه لري، هغه وايي، چې نه خو د خوړلو لپاره کافي توکي شته او د اغوستلو لپاره کافي جامې. محفوظه وايي، چې گاونډيان يې ماشومانو ته کارېدلې جامې ورکوي او د دې اولادونه بيا په خپل منځ کې هغه مستعمل کالي شريکوي، يو ماشوم يې کمپس اغوندې او بل يې پتلون.

د دا ډول اقتصادي ستونزو په ځواب کې، آی سي آر سي هغو معلوليت لرونکو خلکو ته مالي ملاتړ چمتو کوي چې د خپلو کورنيو لپاره يوازيني ډوډۍ گټونکي دي مگر د ژوند کولو لپاره هېڅ وسيله نلري. په ۲۰۲۴ کال کې، ۶۴۸۳ معلوليت لرونکو کسانو (۵۱۴۱ نارينه او ۱۳۴۲ ښځينه) د آی سي آر سي «د خوندیتوب شبکې پروگرام» لاندې نغدي مرسته ترلاسه کړه ترڅو د دوی اساسي اړتياوې پوره کړي.

د لا نورو معلوماتو لپاره:

kabul@icrc.org

د سره صليب نړيواله کمېټه

مرکزي نمایندګۍ، کابل

۱۵ سړک، لومړۍ کوڅه، وزير اکبرخان

کابل افغانستان

اړیکه: ۰۰۹۳۷۹۹۵۵۰۵۵

برېښنا ليک: kabul@icrc.org

www.icrc.org

© ICRC, May 2025

ICRC

زموږ
اپکس پته:

زموږ
فيسبوک پاڼه:

زموږ
ويب پاڼه:

